

2013. godina kroz našu prizmu

Godišnji izvještaj

Gradanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

2013. godina kroz našu prizmu

Građanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

Godišnji izvještaj

Podgorica, februar 2014. godine

Gradanska alijansa
Civilic Alliance - Aleanca qytetare

Za izdavača

Boris Raonić

Autori izvještaja

GA tim

Lektura i prevod

Jelena Vukoslavović Ristović

Dizajn i prelom

Blažo Crvenica

Štampa

AP print, Podgorica

Tiraž

400 primjeraka

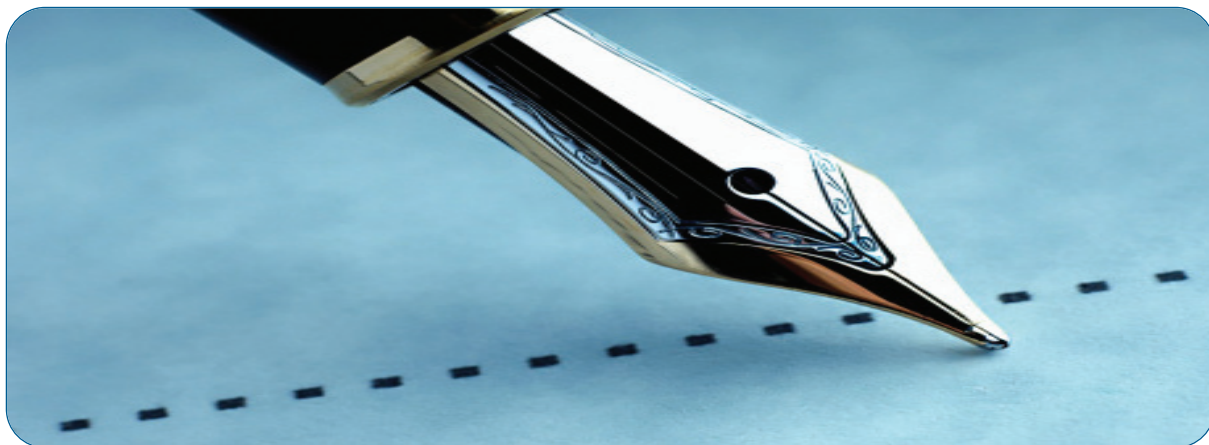
Navođenje i korišćenje informacija iz ovog izvještaja u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja, u svrhu informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse.

Sadržaj

◆	Uvod	4
	STRATEGIJA, PROGRAMI, ADMINISTRACIJA, KOMUNIKACIJA	6
	Boris Raonić, predsjednik GA	
◆	365 dana povezivanja građana i institucija.....	7
	Ajša Hadžibegović, programska direktorica GA	
◆	Građansko i demokratsko društvo: izazov ili ostvarljiv san?.....	9
	Edina Hasanaga Čobaj, izvršna direktorica GA	
◆	Zdrav duh i pozitivan pristup izazovima	11
	Darko M. Ivanović, komunikacijski direktor GA	
◆	Godina potvrde kvaliteta i medijske raznovrsnosti	13
	NAŠI PROGRAMI	17
	Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava	
◆	Ljudska prava, temeljna odrednica našeg rada	18
	Zoran Vujičić, koordinator programa vladavine prava	
◆	Vladavina prava - ključni društveni kod	21
	Marina Bauk, koordinatorka medijskog programa i Milica Đokđurić, saradnica na medijskom programu	
◆	Mediji, pozicioniranje, različite platforme	24
	Sanja Rašović i Edin Koljenović, saradnici na programu dobrog upravljanja	
◆	Dobro upravljanje – obaveza institucija	27
◆	Prihodi i rashodi.....	30
◆	Donatori.....	31
◆	Partneri.....	32
◆	GA tim.....	33

Poštovani/e,

svima vama koji ćete čitati ovo i svima koji su na neki način učestvovali u našem radu kroz 2013. godinu, onima koji će koristiti ovaj izvještaj da bolje sagledaju okolnosti u kojima smo proveli godinu za nama, svim poštovanim prijateljicama i prijateljima, uvažanim donatorima, partnerima i saradnicima, svima vama - drage građanke i građani, svim ljudima dobre volje:

Ovo je još jedan izvještaj o programskoj i organizacionoj godini iza nas - kroz aktivnosti Građanske alijanse, nastale spajanjem lokalnih organizacija. Ono što je nekada bila samo hrabra ideja, danas je presedan koji ima zaseban, kvalitetan, održiv i stabilan položaj u društvu raspolučenom podjelama.

Danas, posvećeni vrijednostima koje zastupamo, a istodobno organizaciono kompleksniji i efikasniji - dokaz smo da principi koji su nas okupili zaista imaju svoje mjesto u crnogorskom društvu i to upravo na način na koji ih zastupamo.

Godina za nama postavila je temelj i našeg budućeg usmjerenja - otvorenost, transparentnost, profesionalizam i uslužnost za građane. 2013. je godina apsolutne afirmacije GA i etabliranja u organizaciju koja nadgleda, a često i predvodi društvene promjene.

Ispunjen je dvogodišnji programski plan, koji u sebi sadrži naša profesionalna ali i životna opredjeljenja.

Stoga, slobodno možemo reći da nam je misija koju imamo postala dio života a ciljevi kojima težimo - zapravo zajednički, nekako prirodni i posvećeni dobrobiti društva čiji smo dio.

Posvećeni nespornoj mogućnosti da svi budu slobodni u izborima, informisani i svjesni svojih prava. Ponovićemo: potvrdili smo našu privrženost rješavanju svakodnevnih životnih problema građana – koji se često nalaze daleko od svih onih svečanih konferencija, seminara, komisija, savjeta, odbora, blještavih metropola i udobnih hotela, velikih riječi i malih promjena... Dakle, problema onih običnih građana koji rijetko mogu ispratiti tempo promjena crnogorskog zakonskog i institucionalnog okvira u sklopu integracija sa tekovinama Evropske Unije.

Izvještaj koji je u vašim rukama je plod predanog rada na ostvarivanju naših ciljeva i sprovođenju misije - i u njemu ćete naći crnogorsko društvo kako ga mi vidimo, koliko smo doprinijeli njegovom napretku kroz naše aktivnosti, kako smo i na koji način nadgledali sprovođenje akcionih planova, zbog čega nam je važna i sve značajnija medijska komponenta i kako smo težili da u društvene tokove ubacimo građanske inicijative i na taj način kontrolišemo rad državnih institucija. Posebno smo ponosni na činjenicu da je kroz sve naše aktivnosti provijavala i težnja da se stavimo na raspolaganje građanima za bilo koji problem i pitanje, u bilo koje doba, što je poriv i vrijednost koja se ne može omeđiti bilo kakvim Statutom niti programskom aktivnošću.

Na ovim stranicama smo na transparentan i odgovoran način ispisali dnevnik naših aktivnosti čijem ste sprovođenju puno pomogli i stoga se nadamo da ćete nam pružiti ruku i u 2014. godini.

**Srdačno,
tim Građanske alijanse**

Gradanska alijansa
Civic Alliance - Aleanca qytetare

Strategija
Programi
Administracija
Komunikacija

365 dana povezivanja građana i institucija

Boris Raonić predsjednik GA

✉ boris@gamn.org
 f [Boris Raonic](#)
 t [@BorisRaonic](#)

U 2014. godini Građanska alijansa nastavila je produbljivanje identiteta organizacije nastale ujedinjavanjem više NVO-a. Protekla godina bila je za nas godina punog sazrijevanja. Kroz razvijanje naših osnovnih programa, GA je nastavila sa kreativnim projektnim inicijativama praćenja brojnih vladinih, sudskih, tužilačkih, policijskih i opštinskih organa, identifikujući probleme s kojima se suočavaju crnogorski građani, pružajući im podršku u prevazilaženju birokratskih prepreka i neusaglašenih odnosa između institucija. Takođe, ojačali smo dijalog i partnerske odnose sa javnim sektorom, na osnovu identifikovanih problema, kroz formulisanje konstruktivnih predloga i rješenja.

GA je takođe nastavila sa pružanjem podrške manjim lokalnim NVO-ima, prenoseći svoje praktično iskustvo na lokalni nivo i direktnu komunikaciju sa građanima. Paralelno s tim pravcem, GA je nastavila sa jačanjem saradnje sa partnerima u regionu, te je preko svog osnivača – Inicijative mladih za ljudska prava (YIHR) postala jedna od prvih crnogorskih nevladinih organizacija koja će upravljati velikim regionalnim EU projektom, koji će u Crnoj Gori, Srbiji i Albaniji tretirati probleme zatvorskih sistema u pomenutim zemljama i njihove usklađenosti sa principima anti-diskriminacije.

Kroz pomenute aktivnosti, Građanska alijansa pozicionirala se kao jedna od vodećih NVO-a u zemlji, kontinuiranim posredovanjem između građana i njihovih problema i nadležnih institucija, zaduženih za njihovo rješavanje. Izbjegavanjem ispolitizovanih aktivnosti, klanovskih odnosa i

pretjeranih medijskih istupa, GA je nastavila sa jačanjem sopstvenog operativnog programskog okvira za međusobno uvezivanje naših aktivnosti – u sva četiri programska pravca (ljudska prava, vladavina prava, dobro upravljanje i mediji).

GA se može pohvaliti odličnom saradnjom sa svim medijima, partijama, većinom nevladinih organizacija i državnih institucija, što je rezultat našeg čvrstog opredjeljenja da nastup i poziciju gradimo isključivo u zavisnosti od naše misije i mandata, kao i povjerenja građana koji nam se obraćaju i državnih institucija s kojima saradujemo. Među zapošljenima imamo izbalansiranu rodnu strukturu, kao i pripadnike svih etničkih, vjerskih, ideoloških i geografskih pripadnosti u Crnoj Gori. Koordinatori programa i menadžeri administrativnih poslova su prepoznati kao najneutralniji i najprofesionalniji u svojim oblastima. Ovakav pristup prepoznali su i brojni donatori, pa je ova godina bila posvećena i administrativno - finasijskom jačanju organizacije, što je rezultiralo stabilnošću za narednih nekoliko godina i čime se osnažuje fokus na postizanje rezultata, a ne traženje donatora i slanje poruka koje oni žele da čuju. Ponosni smo na veoma raznoliku strukturu donatora: međunarodne organizacije, privatne fondacije, ambasade, pa čak jednim malim dijelom i država Crna Gora, iako je njen sistem finansiranja NVO sektora u rasulu.

Uposleni u GA veoma su posvećeni poslu kojim se bave, odnosno - žive posao kojim se bave, pa su dobar dio svog vremena posvetili obavljanju aktivnosti za koje nemaju odobrene projekte, ne odbijajući ikoga ko bi nam se obratio za pomoć ili savjet. O tome svjedoče interne statistike o porastu broja građana koji nam prijavljuju razne probleme, ali i broja problema koje smo uspjeli da riješimo. Naša svakodnevna komunikacija sa građanima, pomogla nam je da kreiramo sliku o sistemskim problemima, dok je komunikacija sa institucijama na odgovoran i profesionalan način omogućavala rješavanje brojnih problema sa kojima se građani srijeću.

Svjesni specifične uloge NVO sektora u Crnoj Gori, koji nerijetko preuzima obaveze državnih organa, imajući u vidu još uvijek velik prostor koji ti organi stvaraju svojom neefikasnošću, kao i sve veće potrebe građana Crne Gore za uređenim sistemom javnih servisa, Građanska alijansa, kao i njeni konstituenti, nastavlja sa svojim radom.

Naredne godine biće posvećene i radu na održivosti organizacije uz principijelnu fokusiranost u aktivnostima na ono što je definisano Strateškim planom koji možete pogledati na našem web sajtu.

Građansko i demokratsko društvo: izazov ili ostvarljiv san?

Ajša Hadžibegović
programska direktorica GA

✉ ajsa@gamn.org
 f [Ajsa Hadžibegović](#)
 t [@AjsaH](#)

Razvoj i realizaciju programa tokom 2013. godine prvenstveno je vodila ideja razvoja Crne Gore kao društva aktivnih i informisanih građana, sa institucijama koje funkcionišu u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i sa ciljem ostvarivanja javnog interesa. Vizija građanskog i demokratskog društva zasnovanog na vladavini prava opredijelila nas je i u odabiru prioriternih oblasti kojima ćemo se baviti. Tokom 2013. godine, tim Građanske alijanse posvetio se i dugoročnijem planiranju i kreiranju Strateškog plana za naredni period 2014 - 2016, koji prije svega karakteriše veća usaglašenost sa procesom pregovaranja Crne Gore za pristupanje Evropskoj uniji. (novi Strateški plan, kao i ostala relevantna dokumenta mogu se naći na našem sajtu www.gamn.org/dokumenti.html)

Naš doprinos uspostavljanju građanskog i demokratskog društva vidimo i u jačanju internih kapaciteta za realizaciju programa u promijenjenim društvenim okolnostima, kao i u širenju mreže aktivista voljnih da svojim angažmanom direktno rade na pozitivnim promjenama u društvu. Svi konstantno radimo na unaprijeđenju svojih kompetencija za bavljenje ovim poslom i smatramo to odgovornim odnosom prema građanima u čije ime često nastupamo.

Razvoj programa Građanske alijanse karakteriše pomno praćanje potreba i problema građana, te identifikovanje neefikasnosti i neusaglašenosti u radu institucija sistema. Kada se osvrnemo na

postignuto u 2013. godini, pored direktnih rezultata koji proizilaze iz četiri programa: ljudska prava, vladavina prava, medijski program i program dobrog upravljanja, posebno smo ponosni i na uspostavljena partnerstva i ostvarenu saradnju sa drugim organizacijama i udruženjima koja dijele naše vrijednosti i svojim radom doprinose i našoj viziji. Razvoju našeg društva doprinosimo i pristupom koji omogućava dijalog sa institucijama i stvara prostor da naši nalazi i preporuke budu najdirektnije predstavljeni odgovornima, istovremeno na adekvatan i efikasan način informišući javnost.

Pomaci nabolje primjetni su u oblastima koje su nam u fokusu, mada do punih promjena kojima težimo u našem društvu još uvijek je dug put, zato - ostanite sa nama i u narednom periodu.

Zdrav duh i pozitivan pristup izazovima

Edina Hasanaga Čobaj
izvršna direktorica GA

edina@gamn.org
 Edina Hasanaga Cobaj

Tokom dvogodišnjeg perioda od osnivanja Građanske alijanse, uspostavljena je efikasna administracija, koja prije svega pruža podršku programima kroz kvalitetniji rad i bolju programsku povezanost.

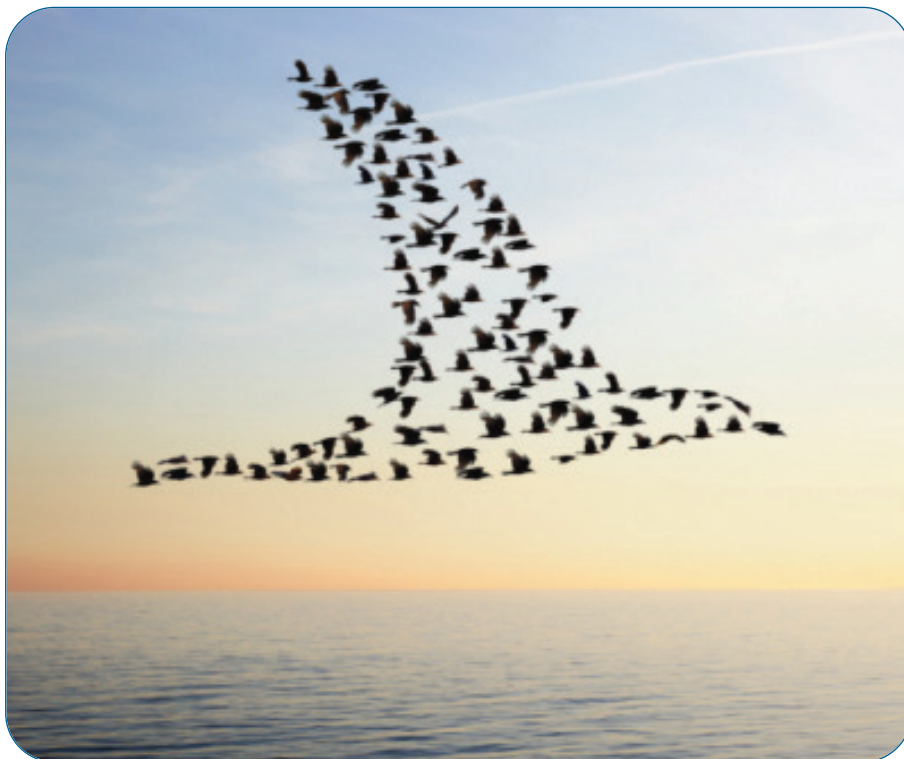
Tolerancija, odgovornost, jednakost, timski rad, transparentnost, stalno učenje i saradnja vrijednosti su koje afirmišemo u svakodnevnoj međusobnoj komunikaciji, ali i u komunikaciji sa našim bliskim saradnicima. Zdrav duh i pozitivna atmosfera ali i transparentnost i suočavanje mišljenja nešto je što GA gaji već drugu godinu zaredom.

Finansije GA su javne i svaki godišnji finansijski izvještaj nalazi se na sajtu organizacije. Već u drugoj godini uspjeli smo obezbjediti fondove koji obezbjeđuju višegodišnji nesmetan rad GA, a koji takođe daju podstrek da se razmišlja o održivosti organizacije. Već drugu godinu zaredom angažovana je revizorska kuća koja je dala pozitivno mišljenje na naš rad, čime je opravdan uspostavljeni administrativni i finansijski model.

Mendžerski tim koji vodi finansije, IT, funkacionisanje kancelarije radi besprekorno i sposoban bi bio da organizuje posao i u mnogo većim sistemima.

GA sa njenim članicama uspjela je tokom 2013. godine da uspostavi više od 20 partnerstava sa donatorima i organizacijama koje su prepoznale entuzijazam i misiju GA.

Tokom prošle godine obnovljen je sajt GA sa više interaktivnih mogućnosti a ujedno je jedan od rijetkih sajtova koji funkcioniše trojezično.

Godina potvrde kvaliteta i medijske raznovrsnosti

Darko M. Ivanović
komunikacijski direktor GA

darko@gamn.org
[@skockopp](https://twitter.com/skockopp)

Sa velikim očekivanjima ušli smo u 2013. godinu i ispunili mnogo više od zacrtanog. Ne samo da smo postali izuzetno medijski atraktivni, nego su naši sopstveni medijski programi doživjeli ekspanziju što po statistikama što po opipljivoj i mjerljivoj percipiji kod građana, onih za koje su i po čijoj mjeri su i napravljeni. I dalje smo jedina organizacija koja ima svoj, jedinstven medijski program, koji smo proširili i na radijski etar preko učešća u stvaranju studentskog radija Krš. Na izuzetno uzavreloj medijskoj sceni u Crnoj Gori, postali smo ne samo relevantan i stručan, i rado čitan izvor- zahvaljujući medijskoj eksponiranosti i profesionalizmu koordinatora programa - već i bitan sudionik i često preovlađujuć faktor u oblikovanju javnog mnjenja.

Principi su nam ostali isti - i dalje imamo multidisciplinarni pristup komunikacijama: sa jedne strane kanališemo i u javne politike pretvaramo potrebe građana i institucija sa kojima saradujemo, a koristimo precizne i utemeljene poruke, koje preko naših neprofitnih medija činimo stvarima od javnog značaja o kojima se priča i koje pričaju za sebe. Kao i ranije, tako pokušavamo da pomognemo svim građanima koji ne uspijevaju da adekvatno zainteresuju nadležne institucije za svoje probleme ili da brže dođu do neophodnih informacija iz domena rada državnih organa. Takođe, na taj način omogućavamo i predstavnicima javnog sektora da predstave svoje aktivnosti na rješavanju identifikovanih problema, odgovore na pritužbe građana i tako pojasne svoje viđenje stvari. Princip je dakle isti, samo je uticaj veći i borba za opšte dobro sada ima još više smisla.

Ponovo smo neizostavan faktor, pogotovo naši koordinatori i članovi UO, u komentarisanju svih društvenih kretanja, događaja i promjena i čini se da je ta uloga opravdala našu kurentnu poziciju na NVO i medijskom nebu - GA je nezaobilazan faktor, aktivan učesnik i sve češće kreator društvenih promjena. Trenutna strategija je da pokušamo da ne zasitimo medije našim konstantnim referenciranjem, već da nastupamo tamo gdje je učinak za društvo najefikasniji. Dominantnu snagu u svemu pomenutom vidimo u disperziji stručnog učešća u javnom životu - kod nas nema „lidera“ koji iznosi sve stavove organizacije kao što je to često slučaj u NVO sektoru, jer je tu tim mladih ljudi koji stvaraju imidž organizacije, koju nosi stručnost i znanje, nikako želja za promovisanjem.

Činjenica da su naši članovi učesnici u tijelima za pregovore sa EU kao i državnoj komisiji za rasvjetljavanje napada na novinare - govori u prilog teze da smo dobro utvrdili naše eksterne PR prioritete.

TV emisija Robin Hud, naš primarni medijski proizvod je 2013. godine završio u vrhu popularnosti što pokazuju rezultati Ipsos stratedžik marketing istraživanja rađenog u decembru za potrebe RTCG, a broj naslovnih stranica najčitanijih dnevnih listova i web portala koji su preuzimali priče koje smo pokrenuli, govori da je serijal Robin Hud postao vrlo referentna tačka na medijskom nebu, često usmjeravajući i kreirajući javno mnjenje. Njegov uticaj prevazišao je granice medija u kom bitiše i svoju iznimnu popularnost sada gradi kao zaista nezavistan projekat. Međutim, uticaj

se stvara i osvaja i često je put do primarne pozicije trnovit. To pokazuje i niz problema sa kojima se ekipa koja realizuje emisiju suočavala. Naime, autor je uhapšen prilikom izvršavanja radnog zadatka jer je navodno smetao izvršenju rješenja o iseljenju nemoćne starice, a suđenje sa državom i tužba protiv sistema u konkretnom slučaju već neko vrijeme pune naslovne strane. Tome ćemo dodati i slučaj obijanja automobila i prijetnji autoru projekta, a koje su, sumnjamo, vezane za istraživanje malverzacija u privredi i zdravstvu - koje svoj ishod ovih dana ima u takozvanoj „ aferi Banuši“, sumnjama u „namještanje“ izvršilaca krivičnih djela od strane policije.

Portal www.e-balkan.net je u novom ruhu i u prošlog godini zabilježio je preko 170.000 jedinstvenih posjeta, sa publikom koja je profilisana u regionu, što nam posebno čini zadovoljstvo. Sve više se u njegovom kreiranju oslanjamo na mlade ljude, polaznike naših medijskih radionica, što nas takođe čini jedinstvenom nevladinom organizacijom u ovdašnjim okvirima.

U finalnoj test fazi, tj. pred puštanje u digitalni kosmos je i naša specijalizovana platforma e-Robin koja će na jednom mjestu okupiti sve slučajeve koje smo obrađivali, geomapirati ih i otvoriti put za nove prijave građana. Upušteno: još smo više transparentni i otvoreni. Građani će jednostavnom prijavom na www.erobin.me moći da nam kandiduju slučaj za emisiju ili svim zainteresovanim stranim da pruže automatski online pristup problemu, a kasnije procesu njegovog rješavanja.

Naš oficijelni sajt www.gamn.org, takođe je redizajniran a karakteriše ga nov pristup našim eksternim komunikacijama: svako saopštenje na mailing listi upućenoj medijima i partnerima sadrži link do sajta na kom se nalazi i tako smo nemjerljivo povećali broj ljudi koji ga koriste. Tu su i podstranice za Školu demokratskog rukovođenja (www.sdr.gamn.org), Virtualnu školu demokratskog rukovođenja (www.vs.gamn.org), za emisiju Robin Hud (www.gamn.org/robinhud), zatim vezano za učešće u radnoj grupi za izradu strategije za saradnju sa nevladinim organizacijama (www.gamn.org/RazvojNVO) i za proces praćenja stanja ljudskih prava u skladu sa UN sistemom Univerzalnog periodičnog izvještavanja (UPR) (www.gamn.org/upr).

Socijalne mreže na kojima smo kao GA prisutni takođe bilježe porast interesovanja za naše aktivnosti i sve više građana sa nama stupa u kontakt preko facebook stranice [GA Crna Gora](#) i titer naloga [@GACrnaGora](#) kao i [Robin Hud TV Show](#) na facebook mreži i [@robinhudtv](#) na twitteru.

Uporedo sa svime, postali smo partneri i aktivno smo učestvovali u stvaranju studentskog radija Krš sa čijim smo inicijatorom NVO Safra, potpisali spozum o saradnji. Na njemu će učestvovati programi sa licencom Robin Hud, a naš predstavnik je u uređivačkom kolegijumu radija. Očekuje se i zajednička medijsko-promotivna platforma.

Kada sve sumiramo, imamo razloga da budemo ponosni i zadovoljni, što je i zadatak i obaveza i svojevrsan slatki teret za naredni period.

Naši programi

Gradanska alijansa
Civic Alliance – Aleanca qytetare

Ljudska prava, temeljna odrednica našeg rada

Milan Radović
koordinator programa ljudskih prava

 milan@gamn.org
 [@MilanGAMN](https://twitter.com/MilanGAMN)

Sušinski problemi sa kojima se suočavaju građani u ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava pred državnim institucijama - naš su fokus. Podatke o problemima građana, GA dobija na osnovu analize prijava putem SOS telefonskog broja (020 513 687) i kroz druge oblike neposredne komunikacije koju naša organizacija praktikuje. Jedan od takvih problema sa kojima su se građani suočavali tokom 2013. godine bio je izostanak efikasnih, hitnih, djelotvornih i nezavisnih reakcija nadležnih državnih institucija po njihovim prijavama.

Stavili smo akcenat na praćenje kvaliteta sprovođenja zakona ali smo se bavili i istraživanjem i dokumentovanjem slučajeva kršenja ljudskih prava. GA je pružala besplatnu pravnu pomoć građanima i pratila njihovo procesuiranje i zastupanja žrtava pred nadležnim sudovima i državnim organima kroz aktivnosti besplatne pravne pomoći.

Oblasti koje su bile u našem fokusu su suočavanje sa prošlošću, problem torture i diskriminacije, politički motivisano nasilje, sloboda izražavanja, sloboda udruživanja i okupljanja, zaštita ličnih podataka, vjerske slobode, manjinska prava, status raseljenih lica, ekonomska i socijalna prava.

Građanska alijansa je u prvom kvartalu 2013. godine objavila opšti izvještaj o stanju ljudskih prava sa posebnim osvrtom na postupanje nadležnih institucija. Izvještaj je obuhvatio i sumirao ak-

tivnosti iz prethodnih šest godina, od sticanja nezavisnosti Crne Gore do početka pregovora o pristupu EU. U ovom izvještaju naveden je veliki broj prijavljenih slučajeva kršenja ljudskih prava u periodu od 2006. do 2012. godine, u kojima ključne karakteristike sistema institucionalne zaštite ljudskih prava nijesu bile efikasne u njihovoj zaštiti. Preporuke su predstavljene na okruglom stolu koji se održao u Skupštini Crne Gore i iste su dostavljene svim nadležnim državnim institucijama. Preporuke treba da posluže da bi nadležne državne institucije unaprijedile rad u zaštiti ljudskih prava. GA će pratiti implementaciju preporuka državnih institucija.

GA je nastavila aktivno učestvovati u procesu Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) stanja ljudskih prava. U januaru 2013. godine, Crna Gora je na 15. sesiji dobila nove preporuke. Pored toga što smo tokom prošle godine učestvovali u izradi nacionalnog Vladinog izvještaja, u izradi izvještaja o pravima djeteta, na pre-sesiji u Ženevi, ove godine smo u saradnji sa NVO CEDEM završili projekat „Osnaživanje civilnog društva za aktivno učestvovanje u UPR procesu“ a učestvovali smo i u radnoj grupi za izradu Akcionog plana za implementaciju dobijenih preporuka. Rezultat realizovanog projekta jeste izvještaj o presjeku stanja u poštovanju ljudskih prava po dobijenim preporukama u drugom UPR ciklusu.

S obzirom na to da smo na osnovu naših dosadašnjih istraživanja i komunikacije sa građanima prepoznali besplatnu pravnu pomoć kao veoma značajnu za građane i da je ista građanima potrebna svakodnevno, GA je u svom fokusu u okviru programa ljudskih prava tokom prošle godine postavila i ovo pitanje. Tako je sprovedeno istraživanje funkcionisanja sistema besplatne pravne pomoći u Crnoj Gori. Cilj je bio da se doprinese ostvarivanju principa dostupnosti pravde u Crnoj Gori. Istraživanje se posebno bavilo pitanjima razumijevanja i primjene pravnih normi, opsegom pravnih usluga koje su obuhvaćene sistemom besplatne pravne pomoći, načinom pružanja tih usluga korisnicima besplatne pravne pomoći, a u jednom dijelu i finansiranjem sistema besplatne pravne pomoći. Istraživanje je pokazalo da nedovoljna informisanost o Zakonu, kao i o institutu besplatne pravne pomoći, predstavlja najveći problem. Najmanje

su informisani građani, ali dodatna edukacija u cilju boljeg funkcionisanja Zakona je potrebna i državnim službenicima u svim institucijama koje su posredno ili neposredno nadležne u ovom institutu. Takođe, za ukupno poboljšanje kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći potrebna je izmjena Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

GA je, već tradicionalno, u saradnji sa Ombudsmanom i Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i OSCE-om, prošle godine organizovala obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava a teme o kojima se diskutovalo bile su deset godina Institucije Ombudsmana i sloboda okupljanja. U raspravi su učestvovali najviši predstavnici državnih institucija, diplomatskog kora, međunarodnih organizacija, političkih partija, akademske zajednice i NVO sektora.

GA je aktivna i na praćenju položaja i prava Roma i Egipćana. U novembru 2013. godine osnovali smo Koaliciju (Centar za romske inicijative (NK), Udruženje Egipćana (TV), NVO RUŽA (BA) i Forum MNE) i započeli monitoring sprovođenja Dekade inkluzije Roma. Rezultate istraživanja i preporuke predstavimo u oktobru 2014. godine.

Transparentnost institucija i postupanja državnih službenika jedan je od ključnih elemenata moderne demokratije. Zato u svom radu GA intenzivno koristi mogućnost dobijanja informacija na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Međutim, pred domaćim sudovima nije moguće dobiti pravosnažne presude ukoliko se traže pomoću ovog zakona po imenu osuđenog ili navođenjem broja presude. Zbog toga, u jednom postupku GA je podnijela Ustavnu žalbu Ustavnom sudu Crne Gore u cilju ostvarivanja Ustavom garantovanog prava na slobodan pristup informacijama.

Vladavina prava – ključni društveni kod

Zoran Vujičić
 koordinator programa vladavine prava

✉ zoran@gamn.org
 f [Zoran Vujičić](#)
 t [@ZokiVujičić](#)

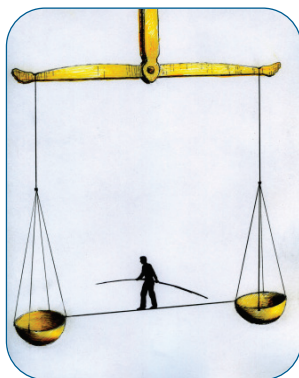

Sa posebnom pažnjom nastavili smo praćenje rada sudskog sistema i sistema zdravstvene zaštite, imajući u vidu intenzitet i sadržaj interakcije običnih građana i ovih djelova državnog sistema. Nakon dobrih rezultata koji su postignuti tokom monitoringa osnovnih sudova i ustanova primarne zdravstvene zaštite u 2013. godini, praćen je rad viših sudova u Podgorici i Bijelom Polju i ustanova sekundarne zdravstvene zaštite (bolnica) i tercijarne zdravstvene zaštite (KBC). Tokom monitoringa ovih institucija, zabilježen je određeni broj propusta u njihovom radu. Zahvaljujući našem praćenju, nakon javnog saopštavanja i ukazivanja na određene propuste, učinjeni su pomaci na ispravljanju grešaka. Tako na primjer pacijenti u KBC-u nakon naše inicijative imaju povećan broj sjedećih mjesta u čekaonicama. Osim toga, informisanost o postojanju Zaštitnika prava pacijenata povećan je i danas skoro 74% građana zna za ovaj institut, što je prije naše intervencije bio veliki problem. Svi nalazi monitoringa predstavljeni su nadležnim institucijama a i preko našeg medijskog programa, u cilju pribavljanja i njihovih stavova i odgovora, ali i direktnog doprinosa nalaženju rješenja.

Tokom 2013. godine objavili smo izvještaj „Efikasnost i transparentnost sudskog sistema“. Efikasnost sudskih postupaka posmatrana je u odnosu na opterećenost brojem predmeta, njihovim zaostatkom u rješavanju, vremenom potrebnim za presuđenje i kvalitetom odluka. Iz podataka u kojima su dati uporedni parametri sa institucijama zemalja koje baštine istu ili sličnu pravnu tradiciju, jasno se

vidi da crnogorske sudove još uvijek opterećuje jedan broj predmeta iz prethodnih godina, ali se vremenska ekvidistanca, potrebna za okončanje sporova, sve više smanjuje. Jedan od uočenih nedostataka u radu sudova jeste neadekvatan odnos prema opštoj javnosti u smislu pravovremenog izvještavanja i dozvoljenog eksponiranja do nivoa koji ne ruši principe prava stranaka u postupku, niti interes samog postupka. Takođe, registrovali smo izvjestan stepen nedostatka kvalitetnih odnosa sa javnošću, kakve bi trebalo da imaju sve sudske institucije a naročito starješine sudskih organa. Infrastrukturne karakteristike sudskih objekata ne dozvoljavaju odgovarajući nivo prisustva opšte javnosti, jer za to jednostavno nema tehničkih uslova. Drugi izraženi problem predstavlja manjak kvaliteta rada kod nekih sudova u Crnoj Gori, što je činjenica koja se mora podrobno i kontinuirano istraživati, a što je dio projektnih aktivnosti GA za 2014. godinu.

Građanska alijansa je u svom Strateškom planu za 2012. – 2013. kao poseban fokus stavila monitoring rada sudova, pa je kao takva prepoznata od strane pravosuđa kao relevantna NVO na tom polju. Akcionim planom za poglavlje 23, GA je predviđena kao NVO koja sa Udruženjem sudija Crne Gore realizuje istraživanje među građanima i svim sudijama u Crnoj Gori, gdje smo provjeravali u kojoj mjeri građani vjeruju u sudstvo, odnosno kako sudije vide stanje u svojoj branši i na koji način se situacija može poboljšati. Rezultati su pokazali da sudije i građani različito gledaju na stanje u sudstvu. Tako su, na primjer, na pitanje o tome kako vide stanje u sudstvu, sudije i građani pokazali dijametralno suprotstavljene stavove, jer je za sudije u skoro 93% slučajeva stanje veoma ili uglavnom dobro, dok za je građane u skoro 43% slučajeva stanje veoma ili uglavnom negativno. Rezultati istraživanja objavljeni su u decembru 2013. i mogu se preuzeti na linku www.gamn.org/images/docs/cg/Izvjestaj- o stavovima sudija i građana.pdf.

Kroz program vladine prava sprovodimo kontrolu rada državnih institucija putem monitoringa njihovog rada na terenu. U cilju poštovanja ljudskih prava osoba koje borave u ustanovama zatvorenog tipa i unaprjeđenja zaštite od mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u Crnoj Gori kao i doprinosa bržem i efikasnijem sprovođenju preporuka međunarodog ekspertskog tijela (CPT) za Crnu Goru i unaprjeđenja saradnje državnih institucija i civilnog sektora, Građanska alijansa je na osnovu Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Vrhovnim državnim tužilaštvom koji je potpisan prošle godine, vršila monitoring rada sa licima zadržanim do 48 sati u svim Centrima bezbjednosti i ispostavama policije. Izvještaj "Pritvorski sistem i prava

zadržanih lica” predstavljen je u decembru predstavnicima MUP-a, VDT-a i medijima. Iako se prava pritvorenih lica generalno poštuju, uočeno je da se u pojedinim Centrima bezbjednosti u sveskama za evidenciju lica lišenih slobode i zadržanih lica nije upisivalo vrijeme kada je lice pušteno, odnosno do kada je trajalo zadržavanje, niti su se upisivala sva lica tj. ne upisuju se ona koja su kasnije zadržana. Video nadzorom nije u potpunosti pokriven put od trenutka ulaska do prostorija za zadržavanje u prostorije policije u više Centara bezbjednosti.

Izveštaj možete preuzeti na linku http://www.gamn.org/images/docs/cg/pritvorski_sistem_i_prava_zadržanih_lica.pdf.

GA realizuje projekat kojim želimo otkriti razloge ukidanja većeg broja sudskih odluka, kako bi se u konačnom preduzele mjere za rješavanje problema, odnosno utvrdilo da li je takvo stanje posljedica rigidnih pravila postupka, komplikovanog i često mijenjanog materijalnopravnog osnova presuđenja ili pak lošeg rada sudija pojedinačno. Rezultati ovog istraživanja biće objavljeni tokom 2014. godine.

Kako je Crna Gora otpočela pregovore sa EU, vladavina prava predstavlja osnov kojim evropski partneri mjere uspješnost funkcionalne države. Tako su Akcioni planovi za poglavlje 23 i 24 dobar okvir za praćenje mjerljivosti rezultata koje država mora da postigne ukoliko želi da bude dio evropske kuće. Nakon niza usvojenih zakona 2013. godine, njihova puna implementacija izazov je sa kojim crnogorsko društvo mora da se izbori. Građanska alijansa će pomno pratiti ove procese jer vladavina prava i sa tim u vezi učlanjenje u Evropsku uniju nemaju alternativu.

Marina Bauk
koordinatorka medijskog programa

robin hud@gamn.org
 Marina Bauk
 @MarinaBauk

Mediji, pozicioniranje, različite platforme

Milica Đokđurić
saradnica na medijskom programu

robin hud@gamn.org
 Milica Djokdjuric
 @milicadjok

Ove godine, ekipa „Robin Huda“ rješavala je 61 od preko 200 primljenih prijava o problemima građana Crne Gore. Do danas, uspješno je okončano oko 50% slučajeva, dok preostale nastavljamo da pratimo do konačnog razrješenja, tako što opominjemo institucije da savjesnije obavljaju svoj posao, tražimo konkretne odgovore i odgovornost u datim slučajevima. Tokom 2013. godine najviše pritužbi dobili smo sa sjevera Crne Gore, čak 45%, 31% problema dolazi iz Glavnog grada, dok je svaki četvrti prijavljeni nezadovoljni građanin sa juga. I tokom prošle godine, za pomoć su nam se obraćali čak i iz inostranstva.

„ROBIN HUD“ je jednosatni društveni magazin, nedjeljne periodike koji se u osnovi oslanja na postulate „građanskog“ novinarstva. Istražujući teme vezane direktno za probleme građana, u cilju rješavanja istih, ovaj magazin postavlja se direktno u službu građana i uopšte čitavog civilnog društva. Građani prijavljuju probleme koje imaju sa institucijama sistema svakodnevno preko otvorene linije, e-maila, Facebook-a i pisama koja stižu u redakciju. Problemi se obrađuju u formi

priloga koji se prezentuju javnosti, a potom se na odgovornost, u studio zove funkcioner državne ili lokalne uprave koja treba da riješi problem. Robin Hud je izvanredan doprinos u monitoringu javnih službi u Crnoj Gori i kao takav ima za cilj kreiranje efikasnijih državnih službi.

U ovoj sezoni, tim Robin Huda posebno se bavio zaštitom prava potrošača, zdravljem najmlađih kao i načinom na koji im doktori u Crnoj Gori pružaju zdravstvenu zaštitu. Objelodanili smo i nekoliko slučajeva u kojima smo posumnjali da je posrijedi privredni kriminal. Nekoliko emisija posvetili smo i porodičnom nasilju, kako bi institucije podstakli da budu senzibilnije i efikasnije kada je u pitanju ova osjetljiva tema. Borili smo se i za prava starih i nemoćnih, zavirivali u staračke domove i na male ekrane donosili vjerodostojnu sliku o tome kako ih je država zbrinula pod stare dane. Nije bila rijetkost i da su naše intervencije da institucije rade svoj posao, u krajnjem mijenjale ljudske sudbine. Pokrenuli smo inicijativu za bolje zbrinjavanje djece iz Doma u Bijeloj nakon što, prinuđeni punoljetstvom, napuste tu ustanovu. Posebno smo se fokusirali na to da budu konkurentniji na tržištu rada i stambeno zbrinuti. Od ove godine, Robin Hud je i promoter energetske efikasnosti, pa gotovo u svakoj emisiji dajemo savjete na koji način uštediti električnu energiju.

U godini za nama, zaključili smo i monitoring zdravstva i sudstva - oblastima koje bilježe učestale propuste i kršenje zakona. Monitori Građanske alijanse su iz 26 zdravstvenih ustanova i šest osnovnih sudova slali podatke crnogorskoj javnosti putem emisije Robin Hud. Propuste koji usporavaju funkcionisanje zdravstvenog i sudskog sistema, uživo smo imali priliku da saopštimo i čelnim ljudima institucija koje smo kontrolisali, što je rezultiralo znatnim poboljšanjem stanja u ovim oblastima. Ipak, neke od institucija tradicionalno ostaju učaurene za saradnju. One koje su ozbiljno odstupale od utvrđenih pravila propisanih zakonom kada je slobodan protok informacija u pitanju i njihova dostupnost su Tužilaštvo, Glavni grad i KCCG.

Darko M. Ivanović, autor i urednik emisije Robin Hud, uhapšen je dok je izvještavao o prinudnom iseljenju starice Jelene Vučićević. Ivanović je pokrenuo tužbu protiv države jer je nezakonito uhapšen na radnom zadatku.

Ove godine, ekipa RH uvela je i novitet u vidu kratke televizijske forme prikladnog naziva „Vjerovali ili ne“ u kojoj se bavimo najčudnijim problemima crnogorskih građana. Sve to uživo komentarišu korisnici Twittera preko haštaga #robinhud i tako prvi put u istoriji crnogorskih televizija imamo takvu interakciju i otvoren forum za kritike i pohvale u funkcionisanju sistema i državnog aparata.

Online dio medijskog programa Građanske alijanse, portal e-Balkan, već tri godine promovise kritičko razmišljanje o aktuelnim dešavanjima i budućnosti, kao i regionalno pomirenje i saradnju. Portal ima već profilisanu publiku, koja redovno posjećuje stranice online novine kao i profile na društvenim mrežama –Twitter i Facebook. Od januara do decembra zabilježeno je 175,369 jedinstvenih posjeta. Najviše ih je bilo u februaru – 25.749. Najviše posjetilaca je iz Crne Gore - 39,30%, slijede posjetioci iz susjedne Srbije - 22,19%, a zatim Bosne i Hercegovine - 11,99%. Od ove godine, e-Balkan je u novom ruhu, što je značajno uticalo i na broj posjeta. Novi izgled sajta privukao je nove čitaoce širom regiona.

Medijski program Građanske alijanse prošle godine naročito je bio posvećen mladima, pa smo organizovali i nekoliko obuka za studente novinarstva o načinu na koji bi, kada se late pera, trebalo da izvještavaju o mladima. Poseban senzibilitet imali smo za djecu Rome i Egipćane, stoga smo preko aktivnosti našeg osnivača NVO „35mm“ u partnerstvu sa UNICEF-om, sproveli trening za novinare pod nazivom „Djeca Romi i Egipćani u medijima: Kako prevazići stereotipe?“. U sklopu ovog projekta gotovo svi crnogorski mediji objavili su po nekoliko autorskih radova u kojima su na pozitivan način prikazali ove grupe, posebno ističući najuspješnije Rome i Egipćane, od kojih su neki danas i u timu redakcije „Robin Hud“. Medijski program Građanske alijanse uspješno je okončao obuku za srednjoškolce i buduće novinare o tome na koji način da izvještavaju o mladima, a studenti vizuelnih umjetnosti na prijemčiv i kreativan način prikazali su kako bi mladi, po njihovom mišljenju, trebalo da budu predstavljeni u medijima.

**GA je tokom 2013. godine imala 717
pojavljivanja u štampi i na televiziji,
što je čini jednom od najaktivnijih
nevladinih organizacija u Crnoj
Gori.**

ON AIR

Dobro upravljanje – obaveza institucija

Edin Koljenović

saradnik na programu dobrog upravljanja

edin@gamn.org
Edin Koljenovic
@EdinKoljenovic

Sanja Rašović

saradnica na programu dobrog upravljanja

sanjasanja55@gmail.com
Rašović Sanja

Program dobrog upravljanja nastavili smo da razvijamo sa jasnom vizijom izgradnje društva koje mora počivati na konceptima opšte društvene odgovornosti, otvorenosti i transparentnosti. Svoje glavne aktivnosti program je nastavio dominantno da sprovodi kroz dobro uspostavljen jednodecenijski koncept Škole demokratskog rukovođenja (ŠDR).

Škola demokratskog rukovođenja je kao članica Evropske asocijacije škola političkih studija - posebno dizajniranog projekta Savjeta Evrope, intenzivno nastavila sa svojim radom i u 2013. godini. U pravcu ispunjavanja svog primarnog zadatka - edukacije i osnaživanja ukupnih kapaciteta različitih grupa, uključujući primarno donosiocice odluka, medije, predstavnike civilnog i biznis sektora, odnosno one grupe koje direktno utiču ili učestvuju u kreiranju politika, nastavili smo sa radom sa narednim generacijama ŠDR sprovodeći svoj godišni kurikulum. U 2013. uspješno smo završili program posvećen XI generaciji ŠDR, u kojoj je među predstavnicima svih ključnih grupa

prepoznatih kroz projekat bilo i pet poslanika aktuelnog saziva Skupštine Crne Gore. Nakon XI generacije, prepoznajući novonastale društveno-političke okolnosti, ŠDR je raspisala konkurs i formirala svoju XII generaciju, po prvi put posvećenu mladim liderima i predstavnicima političkih partija u Crnoj Gori, sa čijom ćemo implementacijom godišnjeg programa nastaviti i u 2014. godini. Tokom prethodne godine, ŠDR je organizovala četiri modula posvećena temama evropskih integracija, vladavine prava i ljudskih prava. Poseban dio programa ŠDR čine studijske posjete kako domaćim institucijama tako i dobrim primjerima evropske prakse, pa smo i u ovoj godini organizovali niz posjeta nacionalnim institucijama ali i poseban modul pod nazivom „Upoznavanje odgovornih institucija“ u Norveškoj (Oslo, Lilehamer), gdje su učesnici imali priliku da se upoznaju sa primjerom snažnih, demokratskih i odgovornih institucija na lokalnom i nacionalnom nivou.

Škola demokratskog rukovođenja je sa svoja 24 predstavnika učestvovala na II Svjetskom forumu demokratije (SFD) u Strazburu. Kroz program Škole, posebnu pažnju posvećujemo značaju međunarodnih institucija a SFD poslužio je kao odlična prilika za upoznavanje funkcionisanja Savjeta Evrope, Evropskog suda za ljudska prava kao i Misije Crne Gore pri SE, ali i za razmjenu iskustava i uspostavljanje kontakata sa učesnicima/kolegama iz 17 Škola političkih studija iz Jugoistočne Evrope.

Građanska alijansa se kroz svoj program dobrog upravljanja tokom prethodne godine bavila problemom finansiranja nevladinih organizacija iz državnih fondova, problematizovala nepoštovanje i nečinjenje po pitanju presuda Upravnog suda, koje se tiču poništenja odluka o raspodjeli sredstava Fonda za manjine i Komisije za dodjelu dijela prihoda od igara na sreću. U tom pravcu, GA je u saradnji sa partnerima iz civilnog sektora načinila prve značajnije korake u cilju rješavanja ovog problema koji su rezultirali konsultativnim saslušanjem gđina Radoja Žugića, ministra finansija, u matičnom Odboru za ekonomiju finansije i budžet. Problematizovanje ovog pitanja imalo je za posljedicu i ostavke pojedinih članova Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću ali i samog predsjednika Komisije.

Bavili smo se i načinom izbora predstavnika NVO sektora u institucijama i tijelima koje bira Skupština a koje su do sada bile postavljene na pogrešnim osnovama i netransparentnim kriterijumima koji su dozvoljavali brojne malverzacije i zloupotrebe. U tom pravcu, GA je uputila posebnu analizu kao i Inicijativu za izmjenu i dopunu postojeće legislative kojom se uređuje ova oblast a organizovana je i posebna sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Kroz program dobrog upravljanja, pratili smo implementaciju inicijative Vlade za kreiranje otvorenije i transparentnije državne uprave, pod nazivom Partnerstvo otvorenih Vlada (Open Government Partnership - OGP). Posebna pažnja bila je fokusirana na onlajn platforme e-peticije i platformu za onlajn prijavljivanje zloupotrebe službenih automobila. Shodno tome, GA je pored prisustva u radnom tijelu za implementaciju OGP-a u svojstvu zainteresovane strane, nadležnima i Vladi uputila analize kao i konkretne sugestije za njihovo unaprjeđenje.

Tokom 2013. godine, Građanska alijansa je kroz Školu demokratskog rukovođenja koju sprovodi njen osnivač - YIHR, sprovela uspješno program I generacije Regionalne akademije za demokratiju u saradnji sa šest Škola političkih studija iz regiona. Godišnji program prve generacije bio je posvećen temi „Saradnja u oblasti pravosuđa i bezbjednosti na Zapadnom Balkanu“, a u njemu je učestvovalo 48 predstavnika iz sedam država među kojima i sedam alumnista iz mreže Škole demokratskog rukovođenja.

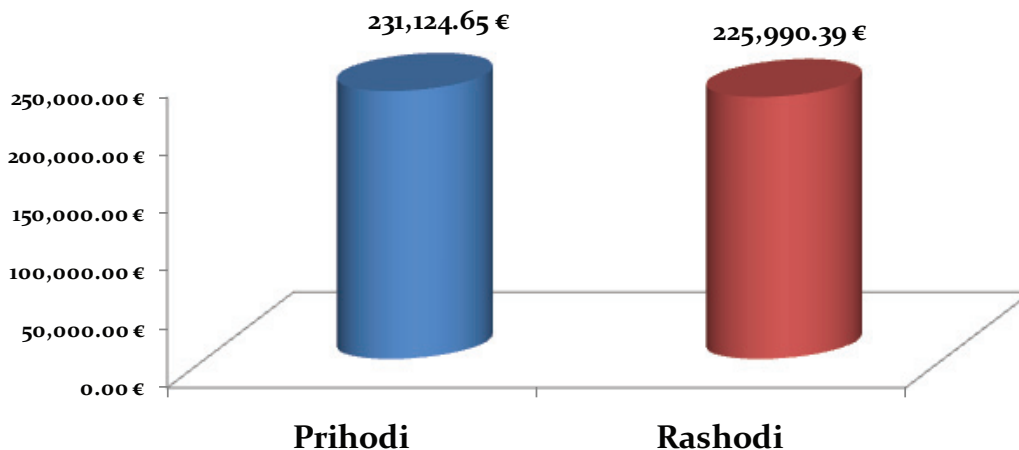
U saradnji sa šest Škola političkih studija, uz podršku Otvorenog regionalnog fonda GIZ-a za energetske efikasnost, tokom prethodne godine, Škola demokratskog rukovođenja inicirala je i vodila dijalog na temu energetske efikasnosti u Crnoj Gori. U saradnji sa ključnim ciljnim grupama: Odborom za ekonomiju, finansije i budžet, lokalnim samoupravama, Ministarstvom ekonomije, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Privrednom i Inženjerskom komorom i Sekretarijatom Energetske zajednice u Beču, organizovali smo niz radionica, studijskih posjeta, panela i predavanja na ovu temu.

Nakon uspostavljanja partnerske mreže sa lokalnim kancelarijama civilnog sektora iz tri opštine tokom 2012. godine (Nikšić - OZON, Ulcinj - MogUl i Berane - Luka Berane), 2013. godine nastavili smo sa širenjem i jačanjem naše mreže uključujući nekoliko novih partnerskih organizacija iz sjeverne regije (Bijelo Polje - NVO NEED, Plav - Fondacija Gusinje) ali i studentskim organizacijama (NVO Safra). U okviru snažno uspostavljene mreže partnera, nastavili smo sa radom na osnaživanju građanske participacije i aktivizma građana u njihovim lokalnim sredinama kroz problematizovanje lokalnih problema i iniciranje njihovih rješenja kroz konkretne aktivnosti.

Prihodi i rashodi

Ukupan iznos prihoda GA u 2013. godini iznosio je 231.124,65 €, dok rashodi iznose 225.990,39 €. 94% prihoda su donacije međunarodnih donatora.

Značajnu finansijsku, administrativnu i programsku podršku programima GA pružaju i njeni osnivači 35mm i Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR).

Revizorski izvještaj GA za 2013. godinu, mogu se naći na našem sajtu.

Donatori

- ◆ Ambasada Kraljevine Norveške
- ◆ Fondacija Čarls Stjuart Mot
- ◆ Ambasada Kraljevine Holandije
- ◆ Balkanski fond za demokratiju
- ◆ Savjet Evrope
- ◆ EGAM
- ◆ UNDP - Crna Gora
- ◆ EWMI
- ◆ Komisija za raspodjelu dijela sredstava od igara na sreću
- ◆ OEBS
- ◆ Fondacija braće Rokfeler
- ◆ Program podrške civilnom društvu u oblasti krivičnog pravosuđa (CJCSP) - Stejt Department, Biro za borbu protiv međunarodne trgovine drogom i sprovođenje zakona (INL) – Ambasada SAD u Podgorici

DONATORI ČLANICA

- ◆ Ambasada SAD
- ◆ Evropska komisija
- ◆ GIZ - Open Regional Fund for South East Europe-Energy Efficiency (ORF-EE)
- ◆ Internews
- ◆ Savjet Evrope
- ◆ UNICEF

Partneri

- ◆ Centar za demokratsku tranziciju
- ◆ CEDEM
- ◆ MogUI
- ◆ Ozon
- ◆ Beogradski fond za političku izuzetnost (BFPE) – Beograd
- ◆ Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR) – Beograd
- ◆ Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR) – Bosna i Hercegovina
- ◆ Albanski rehabilitacioni centar za žrtve traume i torture (ARCT) - Albania
- ◆ Međunarodni rehabilitacioni savjet za žrtve torture (IRCT) – Danska
- ◆ Forum MNE
- ◆ Centar za romske inicijative
- ◆ NVO Ruža
- ◆ Udruženje Egipćana
- ◆ EGAM
- ◆ NVO Krug života
- ◆ NVO Safra - Studentski radio Krš
- ◆ Fond za aktivno građanstvo (fAKT)
- ◆ NVO Alfa centar
- ◆ NVO Need
- ◆ NVO Lim Consulting/Luka Berane
- ◆ Fondacija Gusinje
- ◆ Evropska asocijacija škola političkih studija

GA tim

UPOSLENI

- ◆ Predsjednik: Boris Raonić
- ◆ Programska direktorica: Ajša Hadžibegović
- ◆ Izvršna direktorica: Edina Hasanaga Čobaj
- ◆ Direktor komunikacija: Darko M. Ivanović
- ◆ Koordinator programa ljudskih prava: Milan Radović
- ◆ Koordinator programa vladavine prava: Zoran Vujičić
- ◆ Koordinatorica medijskih programa, novinarka: Marina Bauk
- ◆ Saradnica na medijskom programu, novinarka: Milica Đokđurić
- ◆ Saradnik na programu dobrog upravljanja: Edin Koljenović
- ◆ Saradnica na programu dobrog upravljanja: Sanja Rašović
- ◆ Asistentkinja na programu ljudskih prava: Milena Čarapić
- ◆ Asistentkinja na medijskom programu: Tijana Velimirović
- ◆ Menadžerka kancelarije: Jelena Vukoslavović Ristović
- ◆ Menadžerka finansija: Gordana Drašković
- ◆ IT menadžer i webmaster: Blažo Crvenica

SARADNICI

- ◆ Pravni konsultant: Siniša Bjeković
- ◆ Advokat: Vladimir Bojić
- ◆ Pravni konsultant medijskog programa: Aleksandar Kovačević

MONITORI/KE

- ◆ Almir Čaušević
- ◆ Dražen Petrić
- ◆ Emrah Jefkaj
- ◆ Ivana Eraković
- ◆ Melisa Kapetanović
- ◆ Dražen Đurašković
- ◆ Nada Labudović
- ◆ Sandra Đonović
- ◆ Zorka Vujačić

Gradanska alijansa

Civic Alliance – Aleanca qytetare